Zoque de Chiapas

El **Zoque de Chiapas** és un continu dialectal del zoque, una llengua de la família de les llengües mixezoque. L'actual territori dels zoques en l'estat de Chiapas està comprès en tres zones específiques: el vessant del Golf, la Sierra i la Depressió Central, encara que a causa de la mobilitat geogràfica del grup, aquesta localització no pot prendre's com a definitiva.[1] Segons Ethnologue Francisco León i Copainalá tenen un 83% de mútua intel·ligibilitat.

Zoque de Chiapas	
Tipus	continu dialectal i llengua
Parlants	
20.000 (Zoque de Francisco León) 10.000 (Zoque de Copainalá) 2.150 (Zoque de Rayón) principalment a Mèxic	
Rànquing	-
Parlat a	Chiapas
Classificació lingüística	
Llengües totozoques	
Llengües zoque	
zoque de Chiapas	
Característiques	
Institució de normalització	SEP
Codis	
ISO 639-2	zoc
Glottolog	chia1261 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/chia1261)

Contingut

Variants
Gramàtica
Comparació lèxica
Codi ISO 639
Referències
Enllaços i bibliografia
Zoque de Copainalá
Zoque de Francisco León
Zoque de Rayón

En verd, les llengües zoque de la família mixezoque

Variants

Hi ha 3 variants dialectals reconegudes d'aquest idioma, que són:

- Zoque de Copainalá (zoc) 10.000 parlants[2]
- Zoque de Francisco León (zos) 20.,000 parlants[3]
- Zoque de Rayón (zor) 2.150 parlants.[4]

Gramàtica

El zoque chiapaneca és una llengua ergativa, amb un sistema interessant de marcatge de persona: existeixen unes marques específiques per a aquestes categoria quan van en l'oració principal diferents de les marques per a aquestes categories quan apareixen en una oració subordinada. Així aquest curiós sistema de marcatge de la persona diferencia morfològicament entre oracions finites subordinades i no-subordinades.

Comparació lèxica

La següent taula resumeix els numerals en 2 de les tres principals varietats del zoque chiapaneca comparant-les amb el protozoque.[5][6]

Numeral	protozoque	Zoque de Copainalá	Zoque de Francisco León
1	*tum-	tumi	tumi
2	*mehʦ-, *wis-	meʦa	meʦkuy
3	*tuku-	tukaʔy	tuʔkay
4	*mak(ta)s-	makšku?	maksikuy
5	*mos-	mosaʔ	mosay
6	*tuhtu-	tuhtaʔ	tuhtay
7	*wis.tuh-	kuʔyaʔy	kuʔyay
8	*tuku.tuhtu-	tukutuhtaʔy	takutuh-
9	*maks.tuhtu-	makstuhtaʔy	maks.tuh-
10	*mahk-	mahkaʔy	mahkay

Codi ISO 639

Si bé són considerats una única llengua el zoque de Copainala, el de Francisco León i el de Rayón tenen un codi independent cadascun, que és *zoc* (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=%2Azoc) per a la varietat de Copainala, *zos* (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=zos) per a la de Francisco León i *zor* (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=zor) per a Rayón.[7][8][9]

Referències

1. *Localización* (http://www.cdi.gob.mx/index.php?option=com_content&task=view&id=623&Itemid=62)
2. Ethnologue report for language code: Zoque, Copainalá (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=zoc)
3. Ethnologue report for language code: Zoque, Francisco León (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=zos)
4. Ethnologue report for language code: Zoque, Rayón (http://www.ethnologue.com/show_language.asp?code=zor)
5. *Mark Rosenfelder's Metaverse: Mixe-Zoquean* (http://www.zompist.com/came.htm#penutian)
6. Søren Wichmann, 2007, pp. 231-233
7. *ISO 639-3 del Zoque de Copainala* (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=%2Azoc)
8. *ISO 639-3 del zoque de Francisco León* (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=zos)
9. *ISO 639-3 del zoque de Rayón* (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=zor)

Enllaços i bibliografia

- Faarlund, Jan Terje. 2012. *A Grammar of Chiapas Zoque*. Oxford: Oxford University Press.

- Wichmann, Søren, 1995. *The Relationship Among the Mixe–Zoquean Languages of Mexico*. University of Utah Press. Salt Lake City. ISBN 0-87480-487-6

Zoque de Copainalá

- HARRISON, Roy; Margarita Harrison, Castulo Garcia H.. *Diccionario zoque de Copainalá* (http://www-01.sil.org/mexico/mixe/zoque-copainala/S023a-DicZoqueFacs-zoc.htm). Instituto Lingüístico de Verano, 1981 [Consulta: 18 setembre 2013].
- Recursos OLAC pel zoque de Copainalá (http://www.language-archives.org/language/zoc)

Zoque de Francisco León

- ENGEL; Engel. *Zoque de Francisco León* (http://www-01.sil.org/mexico/pub/precios.htm). Instituto Lingüístico de Verano, 1987 [Consulta: 18 setembre 2013].
- Recursos OLAC pel zoque de Francisco León (http://www.language-archives.org/language/zos)

Zoque de Rayón

- HARRISON, Roy; Margarita Harrison, Francisco Lopez Juarez, Cosme Ordones. *Vocabulario zoque de Rayón* (http://www-01.sil.org/mexico/mixe/zoque-copainala/S023a-DicZoqueFacs-zoc.htm). Instituto Lingüístico de Verano, 1984 [Consulta: 18 setembre 2013].
- Recursos OLAC pel zoque de Rayón (http://www.language-archives.org/language/zor)